

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Brugge.

(OCTOBER 1877 — OCTOBER 1878.)

I. — Inschrijvers.

Het getal der inschrijvers op de Brugsche Afdeeling is dit jaar van 242 tot 265 gestegen.

II. — Bestuur.

In onze Algemeene Vergadering van 22 oktober 1877, hebben wij ons Bestuur samengesteld uit de heeren P. Brasseur, Karel De Poortere, Lodewijk Hinderijckx, Emiel Moles Lebailly, B. Mortier, Julius Sabbe, Leo Schoofs, R. Seresia, Ir. Vander Ghinst, August Vander Meersch en Leo Van Gheluwe.

Den 28 oktober, benoemde het nieuw Bestuur in zijn midden, als voorzitter, den heer August Vander Meersch, als ondervoorzitter, den heer Leo Schoofs, en als schrijver-schatbewaarder, in vervanging van M. Jul. Sabbe, die alle herbenoeming had van de hand gewezen, M. R. Seresia. M. Sabbe bleef echter bijzonder gelast met het inrichten der concert-voordrachten. Drie onzer bestuurleden, de heeren Moles Lebailly, Sabbe en Van Gheluwe, werden onlangs door den Koning op eene schitterende wijze beloond voor al het goede, dat zij hier te Brugge hebben gesticht. Wij bieden hun hier onze warmste gelukwenschingen aan.

III. — Werkzaamheden.

§ 1. Studie en gebruik der Nederlandsche taal.

1° *Concert-voordrachten.* — Dit jaar, zooals de voorgaande, genoten onze maandelijksche winter-avondfeesten den grootsten bijval. Zij werden gegeven den 2 en den 30 december 1877, den 27 januari, 24 februari en 31 maart 1878.

Als sprekers traden beurtelings op de heeren J. A. De Landtsheere, van Antwerpen, die ons *de Sneeuwval der Alpen* en *Eene bloem uit het volk*, meesterlijk voordroeg; hoogleeraar P. J. Wouters, van Gent, die sprak over *Eigen leven, eigen kracht*; Julius Sabbe, van Brugge, over *Brugge's herleving*; Jan Van Rijswijck, van Antwerpen, over *Abraham Lincoln*; en P. Benoit, van Antwerpen, over *Weber, zijn leven en streven*.

Het muzikaal gedeelte was ook bijzonderlijk schitterend, en wij mochten ons verheugen in het uitvoeren van ware meesterstukjes, dank aan de milde en hartelijke medehulp van mejuffrouwen Carlotta Letten, van Brugge en Mina Sleeckx van Antwerpen, als kunstzangeressen, mejuffrouwen J. Bregentzer, J. De Greift, mevrouw en mejuffrouw Schoofs, als pianisten.

Als zangers hoorden wij de heeren G. Anthéunis, van Hal; A. Augustinus, A. Calloigne, K. Dumon en B. Priem, van Brugge.

Eindeflijk vonden wij talentvolle kunstitvoerders en begeleiders in de heeren E. Accolay, A. Callant, C. Carlier, J. De Wasch, A. Fonteyne, J. Goetinck, Lod. Hinderickx, I. Hugo, P. Reynaert, Hendrik Schoofs en A. Steyaert.

Aan bovengenoemden aanzien wij het als eene plicht

hier, namens het Bestuur en de gansche Afdeeling, onzen vurigen dank uit te drukken, voor de krachtige medewerking, die zij ons verleend hebben, en den glans, dien zij door aldus aan onze winterfeesten bijbrachten.

Vergeten wij echter niet onze vrienden Jul. Sabbe en Leo Van Gheluwe, het hoofd en de ziel van dat gedeelte onzer werkzaamheden. 't Was M. Sabbe die, zooals wij het hooger zegden, door het Bestuur bijzonderlijk gelast was met het inrichten der concert-voordrachten. 't Was M. Leo Van Gheluwe, de zoo talentvolle als zedige bestuurder onzer muziekschool, die zich voornamelijk met het kunstgedeelte bezig hield. Hoe die twee mannen zich van hunne taak wisten te kwijten, blijkt genoeg uit den schitterenden uitslag, dien ze verkregen, en den steeds aangroeienden bijval, dien onze avondstonden genieten. Aan hun dus ook onzen oprechten, onzen vurigsten dank.

2° Onze reeks winterfeesten eindigde, zooals zij begonnen was, met het prachtig lied : *Zij hebben in 't graf u gesloten*, door M. K. Dumon gezongen. Dat stuk, dat het werk is van onze reeds genoemde vrienden Jul. Sabbe, voor de woorden, en G. Anthéunis, voor de muziek, werd gecomponeerd ter nagedachtenis van den diepbetreurden en volksminnenden gouverneur Vrambout, dien de dood ons in juli 1877 om zoo te zeggen schielijk ontrukte. Vrambout was een der getrouwe bezoekers onzer feesten en hij ontbrak ons dit jaar; doch, dat wij hem nog niet hadden vergeten bleek uit dat feit dat zijn zetel, den ganschen winter door, bedekt bleef met een rouwdoek en daarboven eene immortellenkroon. Zoo weten de Vlamingen de nagedachtenis te vereeren der belijders hunner heilige volkszaak.

3° *Kring van het Willems-Fonds*. — Onze wekelijksche vergaderingen, gehouden den zaterdagavond, om 8 1/2 uren, in ons lokaal : *Café Foy*, Groote Markt, werden dit jaar

regelmatig door een groot getal leden bijgewoond. Ook waren zij bijzonder aantrekkelijk door den taaien ijver, met welken vele onzer inschrijvers die broederlijke bijeenkomsten te baat namen om zich in het openbaar in 't gebruik onzer moedertaal te oefenen, en tevens hunne toeoorders aangename en leerrijke stonden te verschaffen. Onder dat opzicht zijn wij onze bijzondere gelukwenschen en dankbetuigingen verschuldigd aan de heeren Julius Sabbe, Laroche, Jozef Herreboudt, B. Mortier, Theodoor Sevens van Lapscheure, dr Vander Ghinst, P. Brasseur, Rich. D'hondt, Leo Schoofs, Vanden Berghe van Roeselare, Aug. Vander Meersch, Julius Doudan, Vande Weghe, dr De Vos en Karel De Poortere, die beurtelings met even veel talent en welwillendheid de nuttigste onderwerpen bespraken.

Ook wat het muzikaal gedeelte aangaat, hadden wij eenige schitterende avonden te danken aan de heeren A. De Roo, Goetinck, Karel Mestdagh, Vander Schaeghen, De Coninck, De Vriendt, Augustinus en Priem.

Hetgeen echter veel bijbracht om aan deze wekelijksche avondstonden eene nieuwe aantrekkelijkheid te geven, was het inrichten eener tombola van boeken door verscheidene leden als prijzen geschonken. Zoo werden opvolgenlijk onder de aanwezige inschrijvers verlot :

1. *Gedichten* van Jan Van Beers.
2. *Algemeene Kunstgeschiedenis*, uitgave van het Willems-Fonds.
3. *Novellen* van Rosalie en Virginie Loveling.
4. *De Kerels van Vlaanderen*, van onzen vriend K. De Flou.
5. *In Rome*, door Koelman.
6. *Max Havelaar*, door Multatuli.
7. *De kronijke der stad Brugge*, door Gaillard.

8. *Schetsenboek*, door Max Roose.
9. *Ernest Staas*, door Tony Bergmann.
10. *Op en in de Aarde*, door Winkler.
11. *Volledige werken* van Th. Van Rijswijk.
12. *Liederen* van Frans De Cort.
13. *De Aarde en haar Volken*.
14. *Camera obscura*, door Hildebrand.
15. *Binnen en buiten*, door H. Witte.
16. *Vijf entomologische Wandelingen*, door S. C. Snellen-Van Vollenhoven.
17. *Een hapje brood*, door J. Macé.
18. *Luchtverschijnsels en het Lichaam van den mensch*, door dr Winkler.
19. *De reis om de Wereld in 80 dagen*, door J. Verne.
20. *Verspreide en nagelatene werken* van Potgieter.

Nog eens moeten wij onzen dank hier uitdrukken aan de leden, die ons door milde giften in staat hebben gesteld die boeken in loting te leggen.

4° Volgens art. 16 der Algemeene Grondslagen van het Willems-Fonds, wordt aan het Bestuur hoofdzakelijk aanbevolen, de studenten « van middelbare scholen, athenæa, » collegiën en hoogescholen te beloonen, die zich met voor- » liefde op de studie der moedertaal toeleggen. »

Voor de eerste maal sedert de stichting onzer Afdeeling hadden wij het geluk dit jaar deze schikkingen toe te passen. Twee leerlingen van het stedelijk Athenaeum, namelijk de heeren Frans Retsin en Lod. Coppieters, beide leerlingen van onzen vriend Julius Sabbe, professor van Nederlandsche taal bij gezegde school, behaalden de eerste eenen eersten prijs, de tweede eene eervolle melding in den Nederlandschen taalprijskamp, tusschen de gestichten van middelbaar onderwijs van het land geopend. Prachtige eermetalen en boekgeschenken werden beide laureaten,

door den heer voorzitter onzer Afdeling, in naam van het Algemeen en van het plaatselijk Bestuur van het Willems-Fonds behandigd. Voor ons, wij zijn fier onder onze bestuurleden den verdienstelijken professor van zulke leerlingen te bezitten (1) en wij bieden hem hier onze hartelijkste gelukwenschingen.

5° Verder en om te eindigen met hetgeen de studie en het gebruik der Nederlandschetaal aangaat, moeten wij hier verschillende verzoekschriften melden, door ons Bestuur aan verscheidene overheden gezonden.

Zoo hebben wij ons aangesloten bij de petitie door het Algemeen Bestuur aan de Kamer der Volksvertegenwoordigers gezonden, ten einde eene ernstige verbetering van de studie onzer moedertaal in de gestichten van middelbaar onderwijs te vragen.

Later stuurden wij aan ons gemeentebestuur een verzoeg, ten einde de ernstige aandacht onzer gemeenteraadsheeren te roepen op de petitiën, hun door talrijke maatschappijen en burgers der stad gezonden, om hun te vragen de Nederlandsche taal in al de bestuurlijke zaken der gemeente te gebruiken.

Het stadsbestuur gewaardigde zich niet ons te antwoorden; doch de kwestie werd besproken en — gelijk iedereen weet — begraven!

Maar wij blijven op de bres, en het Bestuur, dat ons zal opvolgen, zal, hopen wij, het gewichtig vraagstuk, niet uit de oogen verliezen.

(1) Op het oogenblik dat wij dit verslag opstellen vernemen wij dat, in den prijskamp van dit jaar, de leerlingen van den heer Jul. Sabbe nogmaals eenen schitterenden zegepraal hebben behaald.

§ 2. Inrichten van volksleergangen.

Volgens art. I, litt^a B, van ons stedelijk reglement, bestaan de werkzaamheden onzer Afdeeling, onder andere, in het inrichten van volksleergangen. Dank aan onzen onbaatzuchtigen en getrouwen vriend Leo Schoofs, bezit onze Afdeeling in haar midden eenen kosteloozen leergang van Engelsche taal. Deze leergang werd dit jaar druk en met voorliefde door een groot getal onzer inschrijvers gevolgd. En hier ook mochten wij ons verheugen in eenen buitengewonen en schitterenden uitslag. Twee der leerlingen van M. Leo Schoofs, namelijk de heeren Erasseur en Libbrecht, waagden het zich voor te stellen om het exaam van professor van Engelsche taal bij de middelbare scholen te onderstaan, en het zij gezegd ter eere van hunnen meester, de beste bijval bekroonde hunne pogingen. Onze Afdeeling is den bekwamen leeraar de grootste erkentelijkheid verschuldigd en zal hem daarvan waardige blijken weten te geven.

§ 3. Verschillende werkzaamheden.

1° Volgens het gewijzigd algemeen reglement is iedere Afdeeling van het Willems-Fonds bij de jaarlijksche algemeene vergadering vertegenwoordigd door eenen afgevaardigde per 50 leden of deel van 50. In onze algemeene zitting van 28 october hebben wij met die zending belast de heeren Van Gheluwe, Sabbe, Des. Priem, Camelbeek en Seresia. Deze heeren hebben de vergadering bijgewoond en aan de verschillende beraadslagingen deel genomen.

2° Ter gelegenheid van het afbreken en heropbouwen van het Bouveriekwartier, hebben wij aan het gemeentebestuur een verzoekschrift gestuurd, strekkende om in het

kohier van lasten der verkooping van de gronden eene bepaling neêr te schrijven, die de koopers van die gronden zou verplicht hebben niet anders te bouwen dan in Brugschen stijl van vóór 1750.

Na openbare bespreking onzer vraag, werd deze door het gemeentebestuur verworpen.

3° Ook het zoo gekende ontwerp van den heer De Maere-Limnander, om van onze moederstad eene zeehaven te maken, kon ons Bestuur niet onverschillig laten.

Wij namen het initiatief ons tot de heeren voorzitter en leden der sijndicale Vereeniging te wenden, om de inrichting voor te stellen eener vreedzame en wettige beweging, die voor doel hebben zou de uitvoering van M. De Maere's ontwerp; en als uitvoeringsmiddel wezen wij op de vorming van een « comiteit, waarin de verschillende belangen en » sociale krachten onzer stad zouden vertegenwoordigd » zijn; een comiteit, dat voor doel zou hebben alle wettige » middelen in 't werk te stellen om voor Brugge een werk » te verkrijgen dat aan zijnen voorspoed onontbeerlijk is. »

De beste uitslag bekroonde onze poging: het door ons gevraagde comiteit werd samengesteld en twee onzer bestuurleden, namelijk onze Voorzitter en M. Sabbe, zijn daar onze vertegenwoordigers. Iedereen weet hoeveel goed dat comiteit reeds heeft gesticht, en welken vooruitgang de groote kwestie sedert dien tijd heeft gedaan.

4° Blijft nu nog aan te stippen den brief, dien ons Bestuur, op 24 januari 11., dacht te moeten schrijven aan den bestuurder der normaalschool van Brugge. Wij hadden vernomen dat men in dat gesticht een leerboek gebruikte getiteld: *Spiegel van Nederlandsche letteren*, waarin ons *Willems-Fonds* hevig wordt aangevallen en, schreven wij, « onder algemeene bewoording al de dwaze lasteringen » saamgedrongen liggen, die in partijbladen tegen het

» *Willems-Fonds* worden uitgekraamd. Integendeel wordt
» in dat boek het *Dauids-Fonds*, eene hoofdzakelijk partij-
» zuchtige inrichting, opgehemeld en aanbevolen. »

Op dien zoo gegronnen brief bleef de bestuurder ons tot nog toe het antwoord schuldig. Het nieuw Bestuur zal dus te onderzoeken hebben of bovengemeld boek in de Brugsche normaalschool nog gebruikt wordt, en welke maatregelen in dat geval dienen genomen te worden.

IV. — Rekeningen.

1. — *Tekort van vorige jaren.*

Op 1 october 1877 beliepen de nog niet betaalde schulden der vorige jaren tot eene totale som van 823 fr. 17 cent.

Eene inschrijvingslijst onder onze leden geopend bracht fr. 330 op; het Algemeen Bestuur gaf ons een hulpgeld van fr. 150; en onze Voorzitter schonk ons de opbrengst der schaden en intristen, hem door de boetstraffelijke rechtbank van Brugge en het hof van beroep van Gent toegekend, in zijne zaak tegen het blad : *l'Écho de Bruges*. Zoo als men weet, ging dat blad een' heiligen strijd aan tegen het *Willems-Fonds*, en was ongelukkig genoeg de namen onzer bestuurleden te noemen. Eenige dezer laatste maakten gebruik van een recht, hun door de wetten op de drukpers toegekend, en antwoordden den eerroover in zijn eigen blad. Zoo werd dit laatste in orgaan van het Brugsche *Willems-Fonds* herschapen, en genoot in die hoedanigheid bij het Brugsche publiek eenen ongemeenen bijval. Maar, zoo het schijnt, maakte die bijval de zaak niet van den lasteraar, want na eenige maanden, kondigde hij aan dat hij voortaan niet meer zou verschijnen. Doch in zijn laatste nummer deed hij een' laatsten uitval tegen onzen Voorzitter,

dien hij alzoo dacht in de onmogelijkheid te stellen, zijn recht te vervolgen. 't Was misgerekend : l'*Écho de Bruges* werd veroordeeld om nog eens te verschijnen om het antwoord van onzen Voorzitter te drukken, aan wien hij dan ook als schadeloosstelling ongeveer 500 fr. te betalen had. Daarop werden door M. Vander Meersch 400 fr. in onze kas gestort, en het geld van onzen tegenspreker hielp alzoo krachtig mede tot het volledig vereffenen onzer oude schulden.

2. — Rekening van het bestuurjaar 1877-1878.

ONTVANGSTEN:

Aandeel in de bijdragen der leden	Fr.	636 00
Bus in het lokaal <i>Café Foy</i>	"	53 50
Schaal in de concert-voordrachten	"	33 05
Vergoeding van het Algemeen Bestuur voor het verzenden der uitgaven en het inzamelen der bijdragen	"	51 92
Verschillige ontvangsten	"	42 40
Te zamen	Fr.	816 87

UITGAVEN:

Concert-voordrachten	Fr.	503 83
Wekelijksche vergaderingen	"	37 35
Bestuur	"	59 90
Bode	"	75 00
Algemeene onkosten	"	6 00
Te zamen	Fr.	682 08
Batig slot	Fr.	134 79

V. — Begrooting voor 1878-1879.

MIDDELEN:

1) Gewone middelen.

Aandeel in de bijdragen der leden	Fr.	636 00
Bus in het lokaal	"	50 00
Over te dragen	Fr.	686 00

Overgebracht.	Fr.	686 00	
Schaal in de concert-voordrachten.	"	35 00	
Vergoeding van het Algemeen Bestuur voor het inzamelen der bijdragen en het verzenden der uitgaven	"	75 00	
Totaal der gewone middelen.	Fr.	796 00	

2) *Buitengewone middelen.*

Batig slot van 1877-1878.	Fr.	134 79	
Verschillige ontvangsten	"	25 00	
Verhoopte toelage van het Algemeen Bestuur voor het stichten eener volksboekery	"	150 00	
Totaal der buitengewone middelen.	Fr.	309 79	
Totaal der middelen.	Fr.	1,105 79	

LASTEN :

1) *Gewone lasten.*

Concert-voordrachten.	Fr.	500 00	
Wekelijksche vergaderingen	"	40 00	
Bode.	"	125 00	
Pianist	"	30 00	
Quatuor.	"	60 00	
Bestaurskosten.	"	56 00	
Totaal der gewone lasten.	Fr.	811 00	

2) *Buitengewone lasten.*

Plakkaarten	Fr.	150 00	
Helft der opbrengst der bus in het Café Foy te storten in de Breydelkas	"	25 00	
Eerste crediet voor het stichten eener volksboekery	"	300 00	
Binden van boeken	"	50 00	
Totaal der buitengewone lasten.	Fr.	525 00	
Totaal der lasten	Fr.	1,336 00	

Totaal der middelen . . .	Fr.	1,105 73
Totaal der lasten . . .	"	1,336 00
Vermoedelijk te kort . . .	Fr.	230 21

Namens het Bestuur :

De Schrijver-Schatbewaarder,

RAYMOND SERESIA.

—

Bestuur der Afdeeling Brugge voor 1878-1879.

EMIEL JOORIS, *eere-voorzitter*; AUGUST VANDER MEERSCH, *voorzitter*; Graaf EMIEL MOLES-LEBAILLY-DE SERRET, *onder-voorzitter*; RAYMOND SERESIA, *schrijver-schatbewaarder*; P. DE MEY, KAREL DE POORTERE, RICH. DHONDT, B. MORTIER, JULIUS SABBE, VAN DER GHINST, LEO VAN GHELUWE en DE BLANDERE, *bestuurleden*.

—

Afdeeling Boom.

—

Deze Afdeeling heeft sedert hare stichting, op 19 november 1876, verscheidene concert-voordrachten gehouden, welke veel bijval vonden, en de inrichting van eene Volksbibliotheek besloten, waarvoor zij reeds geschenken in boeken heeft ontvangen van de Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, te Amsterdam, den Onderrichtsbond van Brussel, en het Algemeen Bestuur.

Ziehier de rekening der Afdeeling (october 1877-october 1878) :